

JĀZEPS – ĒĢIPTES PĀRVALDNIIEKS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

1Moz 41:37–46; 1ķēn 3:12; 1Moz 42. nod.; Rm 5:7–11; 1Moz 43.nod., 1Moz 44.nod., 1Moz 45. nod.

ATMIŅAS PANTS:

“Un faraons sacīja Jāzepam: Redzi, es tevi ieceļu pār visu Ēģiptes zemi.” (1Moz 41:41)

Tagad Jāzeps ir Ēģiptes vadītājs, un viņa brāļi loka ceļus viņa priekšā, nezinot, kas viņš ir (1Moz 42. nod.). Jāzēpa brāļi ir pazemīgi, kad Jāzeps piespiež viņus atgriezties kopā ar Benjamīnu (1Moz 43. nod.) un – kad Benjamīna drošība ir apdraudēta, par ko viņi ir satraukti, (1Moz 44. nod.) – viņi lūdzas pēc žēlastības šī visvarenā vīra priekšā, ko viņi uzskata gandrīz par faraonu. Beigās, kad Jāzeps atklāj savu identitāti, viņi saprot, ka, neskatoties uz to, ko viņi ir izdarījuši, Dievs to visu ir pavērsis par labu.

Interesanti, ka turpmākie notikumi vairāk ir par brāļu nožēlu, nevis Jāzēpa veiksmi. Viņu ceļojumi turp un šurp no Jāzēpa pie tēva, kā arī piedzīvotie šķēršļi liek viņiem atcerēties savus ļaunos darbus pret Jāzēpu un tēvu, un viņi saprot savu netaisnību Dieva priekšā. Tomēr aizkustinošais emocionālais noslēgums, kas ikvienu noved līdz asarām un priekam, nes piedošanas vēsti brāļiem, kaut arī viņu rīcība bija neattaisnojami ļauna.

Iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 18. jūnijā.

Jāzeps kļūst ietekmīgs

Faraona sapņi Jāzepam atklāja, ko Dievs “darīs” (1Moz 41:28) šajā zemē. Jāzeps tomēr neaicina faraonu ticēt savam Dievam. Jāzēpa tūlītējā reakcija ir rīcība. Jāzeps ierosina ekonomisku programmu. Interesanti, ka faraons dzird tikai Jāzēpa teiktā ekonomisko pusi – viņš, šķiet, vairāk interesējas par ekonomisko padomu, nevis sapņa garīgo nozīmi un Dieva lomu tā sūtīšanā.

Izlasi 1Moz 41:37–57. Kādu vietu Jāzēpa veiksmē ieņem Dievs? _____

Šim pienākumam faraons izvēlas Jāzēpu ne tik daudz tāpēc, ka viņš pareizi izskaidroja sapņus un atklāja gaidāmo problēmu valstī, bet tāpēc, ka viņam bija risinājums šai problēmai, jo viņa “padoms bija labs” (1Moz 41:37, NKJV) un tas patika arī viņa kalpiem. Faraona izvēle, šķiet, ir bijusi vairāk pragmatiska, nevis reliģiska. Un tomēr faraons atzīst “Dieva Gara” klātbūtni Jāzēpā (1Moz 41:38), kas tiek nosaukts par “uzticamu un gudru” (1Moz 41:39). Šis izteiciens raksturo gudrību, ko Dievs dod (sk. 1Moz 41:33; salīdzini ar 1ķēn 3:12).

Visas detaļas, par ko ziņots Bībeles tekstā, atbilst tā laika vēsturiskajai situācijai Ēģiptē. Politiskā ziņā fakts, ka faraons ieceļ Jāzēpu par vezīru senajā Ēģiptē, nav nekas neparasts, jo ir liecības par vezīriem no svešām zemēm.

Nākamie septiņi gadi ir pārpilnības gadi tādos apmēros, ka labības raža kļūst “neizmērojama” (1Moz 41:49), kas ir pārdabiskas aizgādības zīme. Salīdzinājums “kā jūras smiltis” (1Moz 41:49 atklāj, ka šī ir Dieva svētība (1Moz 22:17). Jāzeps personīgi atspoguļo šo svētību savā auglībā, kas liecina par Dieva klātbūtni abos gadījumos. Jāzēpam ir divi dēli, kuru vārdi atklāj Jāzēpa piedzīvoto Dieva aizgādību, kas sāpīgās atmiņas pārvērta priekā (Manase) un kādreizējās likstas auglībā (Efraims). Kāds spēcīgs piemērs tam, kā Dievs slikto pārvērš par kaut ko ļoti labu.

Kādos veidos citi mūsu dzīvesveidā varētu ieraudzīt mūsu Dieva realitāti? _____

Jāzeps izaicina brāļus

Izlasi 1Moz 42. nodaļu. Kas šeit notika, un kā tas atklāj Dieva aizgādību, pat neskatoties uz cilvēku ļaunumu un noziegumiem? _____

Bads liek Jēkabam sūtīt savus dēlus uz Ēģipti, lai pirktu labību. Ironiski, ka šo projektu ierosina Jēkabs (1Moz 42:1). Neveiksmīgais vecais vīrs, ārpus viņa kontroles esošu apstākļu upuris, nezinot iesāk brīnišķīgu notikumu ķēdi, kas viņu atkal savienos ar dēlu, ko viņš jau tik ilgi bija apraudājis.

Šis satikšanās dievišķais raksturs atklājas divos pamatfaktos. Pirmkārt, tas tiek uzskatīts par Jāzeps sapņu piepildījumu. Tagad norisinās notikumi, par kuriem ziņoja Jāzeps pravietiskie sapņi: “.. jūsu apkārtstāvošie kūlīši klanijās .. mana kūlīša priekšā.” (1Moz 37:7) Jāzeps nosaukts par “zemes pārvaldnieku” (1Moz 42:6) un “zemes kungu” (1Moz 42:30, 33). Jāzeps ietekmīgais postenis ir pretstats brāļu grūtajam stāvoklim, klanoties “līdz zemei viņa priekšā” (1Moz 42:6) – tiem pašiem desmit brāļiem, kas izsmēja Jāzepsu par viņa sapni un apšaubīja tā iespēju piepildīties (1Moz 37:8).

Otrkārt, šī dievišķās aizgādības vadītā satikšanās ir aprakstīta kā atbilde. Lingvistiskās un tematiskās atbalsis starp abiem notikumiem pasvītro taisnīgās tiesas raksturu. Frāze “tie cits citam sacīja” (1Moz 42:21) tika izmantota arī tad, kad viņi sāka kalt plānus pret Jāzepsu (1Moz 37:19). Brāļu uzturēšanās cietumā (1Moz 42:17) atbalso Jāzepsa uzturēšanos cietumā (1Moz 40:3, 4). Patiesībā Jāzepsa brāļi saista to, kas šobrīd notiek ar viņiem, ar to, ko viņi bija izdarījuši varbūt pirms 20 gadiem. “Un tie cits citam sacīja: ‘Patiesi, mums tagad jāizpērk vaina mūsu brāļa dēļ; mēs redzējam viņa dvēseles bēdas, kad viņš lūdzās, lai mēs to apžēlotu, bet mēs viņu nepaklausījām; tāpēc tagad pār mums nāk šīs bēdas.’” (1Moz 42:21)

Rūbena vārdi “viņa asinis tiek atprasītas” (1Moz 42:22), kas atbalso pagātnes brīdinājumu – “neizlejiet asinis” (1Moz 37:22) –, pastiprina saikni starp to, ko viņi tagad piedzīvoja, un to, ko viņi bija izdarījuši.

Lielākā daļa no mums esam izdarījuši kaut ko tādu, ko mēs nožēlojam. Kā mēs varam kaut kādā mērā izpirkt to, ko esam izdarījuši? Kāpēc Dieva piedošanas apsoliņumu pieņemšana Jēzū mums ir tik izšķiroša (sk. Rm 5:7–11)? _____

Jāzeps un Benjamīns

Jēkabam nebija viegli palaist Benjamīnu, savu vienīgo dēlu no Rahēles, kas viņam atgādināja par mīloto. Viņš baidījās, ka varētu viņu pazaudēt, kā jau bija pazaudējis Jāzepu (1Moz 43:6–8). Tikai tad, kad nebija vairs ko ēst (1Moz 43:2) un kad Jūda apsolīja garantēt Benjamīna atgriešanos (1Moz 43:9), Jēkabs beidzot piekrita otram ceļojumam uz Ēģipti un ļāva Benjamīnam doties brāļiem līdzī.

Izlasī 1Moz 43. nodaļu. Kā Benjamīna klātbūtne ietekmē notikumu gaitu? _____

Benjamīna klātbūtne notikumos dominēja. Kad visi brāļi stāvēja Jāzēpa priekšā, Benjamīns ir vienīgā persona, ko Jāzeps redz (1Moz 43:29). Benjamīns ir nosaukts vārdā, turpretī neviens cits brālis nav identificēts, bet tie nosaukti vienkārši par “vīriem” (1Moz 43:16).

Jāzeps Benjamīnu sauc “mans dēls”, ar to parādot īpašu pieķeršanos viņam (1Moz 43:29; salīdzini ar 1Moz 22:8). Jāzēpa svētība ir “žēlastība” (1Moz 43:29), atgādinot viņa lūgšanos pēc žēlastības, kas netika uzklautā (1Moz 42:21). Jāzeps veltī Benjamīnam žēlastību, ko viņš nebija saņēmis no citiem saviem brāļiem.

Jāzēpa brāļiem baidoties, ka viņi tiks iemesti cietumā naudas dēļ, kas tika atgriezta, Jāzeps sagatavo viņiem mielastu, jo ir ieradies Benjamīns. Liekas, ka Benjamīnam ir glābjoša ietekme uz visu situāciju. Kad visi brāļi ir apsēdušies pēc vecumiem un attiecīgajiem noteikumiem, jaunākajam brālim Benjamīnam tiek pakalpots piecas reizes vairāk nekā citiem brāļiem (1Moz 43:33, 34). Un tomēr šī labvēlības parādīšana viņus nesatrauc, kā tas bija tad, kad Jāzeps baudīja tēva labvēlību pirms daudziem gadiem, kas viņus pamudināja uz šausmīgu rīcību gan pret pusbrāli, gan arī pret pašu tēvu (1Moz 37:3, 4).

“Ar tādas labvēlības parādīšanu Benjamīnam viņš gribēja pārlicināties, vai arī pret jaunāko brāli tie izrādīs tādu pašu naidu un skaudību, kā tas kādreiz bija noticis ar viņu. Vēl arvien domādami, ka Jāzeps nesaprot viņu valodu, brāļi savā starpā sarunājās pavisam brīvi, un tā viņam bija izdevība uzzināt viņu patiesos uzskatus. Tomēr viņš vēlējās tos vēl tālāk pārbaudīt un pirms viņu aizceļošanas jaunākā brāļa maisā lika paslēpt savu sudraba kausu.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši” 228., 229. lpp.)

Sudraba kauss

Izlasi 1Moz 44. nodaļu. Kāpēc Jāzeps ielika sudraba kausu Benjamīna, nevis kāda cita brāļa maisā? _____

Šis stāsts ir paralēls iepriekšējam. Jāzeps tāpat kā iepriekš dod konkrētas instrukcijas un atkal piepilda vīru maisus ar pārtiku. Tomēr šajā reizē Jāzeps pievieno dīvainu pavēli ielikt Benjamīna maisā dārgu kausu.

Līdz ar to notikumi uzņem citu gaitu. Ja iepriekšējā ceļojumā brāļiem bija jāatgriežas Kānaānā, lai ņemtu Benjamīnu sev līdzī, tad tagad viņiem bija jāatgriežas Ēģiptē un jāsatiekas ar Jāzepu. Ja iepriekšējā situācijā visi brāļi atrada savos maisos vienu un to pašu, tagad tiek izcelts Benjamīns kā tas, kam ir Jāzepa kauss. Negaidīti Benjamīns, kuram kā Jāzepa goda viesim bija piekļuve Jāzepa kausam, kļūst par aizdomās turamo un tiek apsūdzēts šī dārgā priekšmeta zagšanā. Viņš nonāks cietumā.

Tas, ka Jāzeps izmantoja pareģojumu kausu, nenozīmē, ka viņš ticēja tā spēkam. Jāzeps “nemaz nepretendēja uz dievišķu spēku, bet tikai vēlējās, lai tie ticētu, ka var lasīt viņu dzīves noslēpumus”. (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši” 229. lpp.)

Maģiskais kauss Jāzepam bija iegāns, lai izceltu pārdabisku varu un tādā veidā pamodinātu brāļu sirdīs vainas izjūtu pret Dievu. Tādā veidā Jūda saprot Jāzepa netiešo vēstījumu, jo viņš runā par netaisnību, ko Dievs viņos ir atradis (1Moz 44:16). Arī dārgā kausa zagšana attaisnotu smago sodu un līdz ar to pārbaudītu pārējo brāļu domāšanu.

Nozīmīga ir brāļu emociju un viņu reakcijas intensitāte. Viņi visi ir vienoti vienās sāpēs, baidoties par Benjamīnu, kas tiks zaudēts tāpat kā Jāzeps un arī kļūs par vergu Ēģiptē, lai gan viņš arī bija nevainīgs. Tāpēc Jūda ierosina, lai viņu ņem par vergu Benjamīna “vietā” (1Moz 44:33), tieši tāpat kā auns tika upurēts nevainīgā Īzāka “vietā” (salīdzini ar 1Moz 22:13). Jūda pienes sevi kā upuri, kā aizvietotāju ar mērķi nepieļaut “ļāunumu”, kas iznīcinātu viņa tēvu (1Moz 44:34).

Kāds mīlestības princips, kas redzams Jūdas reakcijā, atklājas aizvietošanas procesā? Kā šāda veida mīlestība izskaidro Bībeles glābšanas teoloģiju? (Sk. Rm 5:8.) _____

“Es esmu Jāzeps, jūsu brālis”

Izlasi 1Moz 45. nodaļu. Kādas mīlestības, ticības un cerības mācības var atrast šajā stāstā? _____

Tajā brīdī, kad Jūda runāja par “ļauņumu”, kas nāks pār “avi”, “manu tēvu” (1Moz 44:34), Jāzeps “sāka raudāt” un tad “devās pazīstams brāļiem” (1Moz 45:1). Šis izteiciens, kas bieži izmantots, runājot par Dieva pašatklāsmi (2Moz 6:3, Ec 20:9), norāda, ka arī Dievs Sevi šeit ir atklājis. Tas ir, Kungs ir parādījis, ka Viņa aizgādība valda, pat neskatoties uz cilvēciskām vajībām.

Jāzeps brāļi nevar noticēt tam, ko viņi dzird un redz. Tādējādi Jāzeps ir spiests atkārtot: “Es esmu Jāzeps, jūsu brālis,” (1Moz 45:4) un tikai otrajā reizē, kad viņi dzird konkrētākus vārdus – “kuru jūs pārdevāt uz Ēģipti” (1Moz 45:4) –, viņi sāk ticēt.

Tad Jāzeps paziņo: “Dievs mani sūtīja.” (1Moz 45:5) Šai atsaucei uz Dievu ir divkāršs mērķis. Tas ne tikai pārliecināja brāļus, ka Jāzepam nav sliktu jūtu pret viņiem, bet tā bija arī dziļa ticības atzišana un cerības izpausme, jo tas, ko viņi darīja, bija nepieciešams, lai “saglabātu lielu izglābto pulku” un izdzīvotu “nākamās paaudzes” (1Moz 45:7).

Tad Jāzeps mudina brāļus doties pie tēva, lai sagatavotu viņu ceļojumam uz Ēģipti. Viņa aicinājumu pavada īpaši vārdi par vietu, kur viņi “mājos”, tas ir, Gošenē, kas bija slavēna ar tās bagātīgajām ganībām, “Ēģiptes zemes labumu” (1Moz 45:18, 20). Viņš arī parūpējas par transportu: tiek sagatavoti rati, kas būs tie, kas pārliecinās Jēkabu, ka dēli viņam nemelo par to, ko viņi ir piedzīvojuši (1Moz 45:27). Jēkabs pieņem acīm redzamo kā pierādījumu tam, ka Jāzeps ir dzīvs, un ar to viņam pietiek, lai atkal atdzīvotos (salīdzini ar 1Moz 37:35, 1Moz 44:29).

Tagad viss ir labi. Jēkaba divpadsmit dēli ir dzīvi. Jēkabs tagad tiek saukts par “Israēlu” (1Moz 45:28), un Dieva aizgādība ir atklājusies spēcīgā veidā.

Jā, Jāzeps bija žēlsirdīgs pret saviem brāļiem. Viņš to varēja atļauties. Kā mēs varam iemācīties būt žēlsirdīgi pret tiem, kuru ļaunums pret mums neizvērsas tik labi, kā tas bija Jāzepam? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļas “Jāzeps Ēģiptē” (213.–223. lpp.) un “Jāzeps un viņa brāļi” (224.–232. lpp.).

“Trīs dienas ieslodzījumā Jāzeps dēliem bija rūgtas ciešanas. Viņi pārdomāja savu nepareizo rīcību pagātnē, īpaši nežēlību pret Jāzepu. Viņi saprata – ja tiks notiesāti kā spiegi, un viņiem nebija pierādījumu, lai sevi attaisnotu, viņi visi mirs vai arī kļūs par vergiem. Viņi šaubījās, vai jebkādas pūles no viņu puses varētu panākt, lai tēvs piekristu, ka Benjamīns dodas prom no viņa pēc tam, kad, kā viņš domāja, Jāzeps bija cietis tik nežēlīgu nāvi. Viņi pārdeva Jāzepu kā vergu, un viņi baidījās, ka Dievs ir paredzējis viņus sodīt, padarot par vergiem. Jāzeps nolemj, ka viņa tēvs un brāļu ģimenes varbūt cieš bez pārtikas, un viņš ir pārliecināts, ka brāļi ir nožēlojuši savu nežēlīgo izturēšanos pret viņu un ka pret Benjamīnu viņi nekādā gadījumā neizturēsies tā, kā bija izturējušies pret viņu.” (Elena Vaita “Spiritual Gifts” 3. sēj., 155., 156. lpp.)

“Jāzeps bija apmierināts. Viņš bija pārbaudījis savus brāļus un redzējis viņos patiesus grēku nožēlas augļus.” (Elena Vaita “Spiritual Gifts” 3. sēj., 165. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Grupā pārrunājiet jautājumu ceturtdienas tēmas beigās. Kā jūs domājat, vai Jāzeps būtu bijis tik žēlsirdīgs pret saviem brāļiem, ja viss viņam nebūtu izgājis tik labi? Protams, mēs nevaram to skaidri zināt, bet kādas norādes visā stāstā par Jāzepu liecina, kāds bija Jāzepa raksturs, kas varētu palīdzēt izskaidrot viņa žēlsirdību?

2. Kā mēs varam Jāzepā redzēt sava veida Kristus un Viņa ciešanu priekšgājēju?

3. Jāzeps bija pārbaudījis brāļus. Kādos līdzīgos veidos Dievs pārbauda mūs?

4. Pat pēc visiem aizgājušajiem gadiem brāļi saprata savu vainu, ko viņi bija nodarījuši Jāzepam. Ko tas māca mums par to, cik vainas izjūta var būt spēcīga? Lai gan mēs varam saņemt piedošanu un pieņemt Dieva piedošanu, kā mēs mācāmies piedot paši sev, lai arī cik necienīgi mēs esam saņemt šo piedošanu?